

چی بگوشیم؟

(نشریه ویسپوبیش - سال سوم - شماره یک)

تارا نیلی

موسیقی حماسی: صدای آزادی در دل زمان

همان‌طور که می‌دانید، این روزها شرایط ایران پُر از غم، سختی و در عین حال امید است! اما کشورمان در حال حاضر، از همه بیشتر نیاز به جوانان و نوجوانانی قوی و امیدوار دارد؛ جوانانی بسانِ جاویدنامانِ دی ماه ۱۴۰۴ و همان اندازه نیرومند و شجاع!

تاریخچه موسیقی حماسی:

موسیقی حماسی، ریشه در ژرفای فرهنگ کهن بشر دارد. ریشه در داستان‌های حماسی ایران باستان و گرشاسپ‌نامه و شاهنامه‌ی ایرانیان و در شعرهای حماسی یونان مانند ایلیاد و اودیسه و...

بنابراین موسیقی حماسی، همیشه همراه با روایت داستان‌های قهرمانی بوده است و به سرآغاز تمدن‌های بشری بازمی‌گردد. در قرون وسطی، سرودهای مذهبی کلیساها به عنوان صدای امید و رهایی شنیده می‌شدند و در سده بیستم، موسیقی حماسی با جنبش‌های حقوق مدنی در آمریکا، مبارزات ضدآپارتاید در آفریقای جنوبی و انقلاب‌های سیاسی در سراسر جهان همراه گردید.

هر بار که مردمی بپا خاسته‌اند، موسیقی حماسی نیز در کنارشان و با آنها قدم برداشت تا آنها را به نقطه‌ای رساند که امروز به عنوان نماد آزادی و مقاومت در ذهن ما نقش بسته‌اند.

به همین دلیل در این شماره از «چی‌بگوشیم؟» می‌خواهیم بر موسیقی حماسی متمرکز شویم تا در این لحظه‌های تاریخ‌ساز، موسیقی‌هایی را بشنویم که پیام آزادی و مقاومت را حمل می‌کنند، به ما امید می‌دهند و یادآوری می‌کنند که صدای ما می‌تواند جهان را تغییر دهد.

موسیقی حماسی چیست؟

موسیقی حماسی، یکی از نیرومندترین ژانرهای موسیقی جهان است که با قدرت کلام و احساسی که در خود نهفته، به عنوان صدایی برای آزادی، عدالت و مقاومت در برابر ظلم ظاهر شده است.

موسیقی حماسی به آثار و قطعاتی گفته می‌شود که حس عمیقی از شجاعت، بیداری و اعتراض را در دل مخاطب برمی‌انگیزند! این سبک از موسیقی معمولاً در دوره‌های بحرانی تاریخ پدیدار شده و با استفاده از سازهای زهی (ویولن، ویولا، ویولنسل) بادی (فلوت، ساکسیفون) و گاه گُرهای جمعی ساخته می‌شود. از ترکیب قدرت این سازها و آواها فضایی شورانگیز ایجاد می‌شود که شنونده را به سمت امید و تغییر سوق می‌دهند.

چند نمونه از آثار حماسی جدیدتر:

- کارمینا بورانا (Carmina Burana) یک کانتاتای صحنه‌ای بسیار پُرشور، حماسی و دراماتیک اثر کارل اُرف (Carl Orff) که در سال ۱۹۳۶ ساخته شد. این اثر که بر اساس اشعار قرون وسطایی تنظیم شده، با ریتم‌های تند، گُرال‌های قدرتمند و ارکستراسیون حجیم شناخته می‌شود و مضامین سرنوشت، عشق و لذت را با شکوهی عجیب به تصویر می‌کشد. این قطعه به دلیل هیجان بالا و استفاده از پرکاشن (سازهای ضربی) زیاد، اغلب در فیلم‌ها و تیزرهای تبلیغاتی استفاده شده و یکی از محبوب‌ترین آثار موسیقی کلاسیک در قرن ۲۰ و ۲۱ است.

- «Bella Ciao» بِلّا چِائو که در دوران جنبش مقاومت ایتالیا در برابر فاشیسم، نمادی برای آزادی شد و در جنبش سبز ۱۳۸۸ ایران نیز مورد استفاده گسترده قرار گرفت.

- سرود «We Shall Overcome» که در دهه ۶۰ قرن بیستم میلادی در جنبش حقوق مدنی آمریکا، صدای همبستگی مردم برای پایان تبعیض نژادی شد.

- آهنگ «Redemption Song» از باب مارلی در دوران مبارزات ضد استعماری در جامائیکا تبدیل به سرود آزادی شد.

نمونه‌هایی برای شنیدن:

علاوه بر آثاری که بالاتر معرفی می‌شدند، نمونه‌های بسیاری از آثار برجسته موسیقی حماسی وجود دارد که در اینجا معرفی و توصیه به شنیدن می‌شوند:

الف. موسیقی سینمایی حماسی:

- بسیاری از کارهای هانس زیمر (سه‌گانه بتمن، دون، گلا دیاتور، دزدان دریایی کارائیب و...)

- بسیاری از کارهای رامین جوادی (بازی تاج و تخت و...)

- بسیاری از آثار انیو موریکونه (هملت، وسترن‌های اسپاگتی نظیر خوب بد زشت و...)

- بسیاری از کارهای جان ویلیامز (جنگ‌های ستاره‌ای، سوپرمن، ایندیانا جونز و...)

- برخی آثار ونجلیس (کریستف کلمب: ۱۴۹۲ فتح بهشت، ال گریکو، ارابه‌های آتش و...)

- برخی آثار هاوارد شور (ارباب حلقه‌ها و...)

- موسیقی سری بازی‌های رایانه‌ای «گاد آف وار» اثر بر مک‌کرپری

- Lux Aeterna by clint Mansell (Movie: Requiem for a dream)

- Skyfall by Adele (Movie: James Bond)

- برخی آثار داریوش اقبالی نظیر (دوباره می‌سازمت وطن، گرگ بیابون و...)

- برخی آثار فریدون فروغی نظیر (سقف خونهام طلای ناب، رزمندگان و...)

- قطعه «سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم» (ناصر عبداللهی)

- برخی آثار مهدی یراحی نظیر (سرود زن، سرود زندگی، روسری‌ات رو در بیار و...)

- سمفونی خرمشهر (مجید انتظامی)
- دایه دایه وقت جنگه (موسیقی قدیمی لری)

- قطعه «هرگز» (احسان طاهری)
- قطعه «جاوید شاه» (شاهین نجفی)
و...

در نهایت، آنچه مهم است این که ستم هرگز پایدار نمی‌ماند. تاریخ در هر برهه‌ی خود، به ما آموخته است که هر شب تاریکی را سرانجام روشنی در پی خواهد بود. آزادی، حق همه انسان‌هاست و هیچ قدرتی نمی‌تواند نور امید و آزادی را در دل ما خاموش کند. هر جا که ظلم باشد، سرانجام صدای مقاومت که همان حماسه‌ی آزادیخواهان است، بلند می‌شود و نور بر ظلمت پیروز می‌گردد! پاینده ایران عزیزمان.

پایان

ب. موسیقی کلاسیک بی‌کلام حماسی:

One-winged Angel (final-fantasy VII)

Mars, the bringer of war by - Gustav Holst

O fortuna by Carl Orff -

Ride of the Valkyries by - Richard Wagner

پ. موسیقی بی‌کلام حماسی:

Heart of courage by Two-steps from hell

Protectors of Earth by Two-steps from hell

Victory by Two steps from - hell

Dragonborn by the elder-scrolls Skyrim

Strength of a Thousand men-by Two steps from hell

The Ecstasy of Gold by Ennio - Morricone

Honor to the End = Audio - machine

Blood and Stone = Audio-machine

ت. موسیقی‌های حماسی ایرانی (با کلام و بی‌کلام-معاصر):

- وطن ای هستی من (شعر: بیژن ترقی / موسیقی: آلفرد لومر) سرود ملی زمان قاجار در ایران

- ای ایران (شعر: حسین گل‌گلاب / موسیقی: روح الله خالقی / آواز: غلامحسین بنان) ۱۳۲۳خ